

aura

kyntää ajankohtaisia tutkimusaiheita.

Miten taide ja kulttuuri tukivat Lapin jälleenrakennusta?

Kulttuurihistorian professori Marja Tuomisen mukaan Lapin sota ja Lapin henkinen jälleenrakennus on tutkimuksissa pääsääntöisesti laiminlyöty. Syrjäseutujen asukkaiden jokapäiväiseen elämään liittyvät mikrotason kokemukset ja kulttuuriset ilmiöt eivät ole kiinnostaneet makrotason kansallisia tutkimusprojekteja.

Toisin on Tuomisen vetämässä tutkimushankkeessa, jossa selvitetään taiteen ja kulttuurin merkitystä Lapin sodanjälkeisessä materiaalisessa ja henkisessä jälleenrakentamisessa. Tutkimuskohteen valinta, aineisto ja lähteet korostavat arjen käytänteitä.

Kulttuuri tutkimuksessa ymmärretään laajasti taiteellisen esittämisen ja siihen liittyvien organisaatioiden ja instituutioiden ohella siihen kuuluvat muun muassa arjen aktiviteetit ja esinekulttuuri.

– Lähestymme aihetta kulttuurihistorian, taidehistorian, taidekasvatuksen, saamentutkimuksen, valokuvatutkimuksen, kirjallisuudentutkimuksen ja sosiologian näkökulmista, Tuominen sanoo.

Tutkimus pohjautuu monilta osin aiemmin tutkimattomiin lähteisiin, materiaaleihin, näkökulmiin ja lähestymistapoihin.

– Lähtöoletuksemme on, että Lappia kohdannut hävitys ulotti vaikutuksensa syvälle sen kokeneiden menneisyysuhteeseen, nykyhetken määrittelyyn ja tulevaisuuden odotuksiin. Kulttuuriseen jälleenrakentamiseen vaikuttivat monet samanaikaiset ja osittain keskenään ristiriitaisetkin henkiset ja yhteiskunnalliset tekijät, Tuominen sanoo.

Olli Tiuraniemi

LUOVAT

EMILIA HAIJUKKA

Taideopiskelijat työstivät muistelutyön avulla näyttelyn.

Kuvia muistoista

Vilpittömästi minun -näyttely koostui Reykjavikissa ja Rovaniemellä toteutetun työpajan teoksista. Työpajaan osallistui Baltian maiden ja pohjoismaiden taideopiskelijoita, ja se oli osa Lapin yliopiston, Islannin taideakatemian ja Cirrus-verkoston yhteistyötä.

Maaliskuussa Reykjavikissa yliopistonlehtori Outi Ylitapio-Mäntylä johdatti opiskelijat muistelutyön menetelmään. Tämän jälkeen työpajaan osallistuvat keskustelivat henkilökohtaisten valokuvien kulttuurisista merkityksistä sekä kuvien herättämistä muistoista.

Rovaniemelle kootun näyttelyn teoksissa opiskelijat pohtivatkin omaa kulttuuriperintöään sekä niitä arvoja, joita halusivat siirtää eteenpäin tuleville sukupolville. Teoksissa käsiteltiin myös poisheitetystä materiaalista löytyvää kauneutta, oman elinympäristön muuttumista, lasten tulevaisuuden toiveita sekä kulttuurisia tabuja.

Esimerkiksi Murmanskista kotoisin olevat, Lapin yliopistossa opiskelevat Yana Dubovskaya ja Alexandra Shpiro pohtivat videoteoksissaan ja animaatioissaan sukupuolten väliseen tasa-arvoon ja perheväkivaltaan liittyviä kysymyksiä. Teosten äärelä katsojat kohtasivat naisia, jotka antoivat äänen kulttuureissamme usein vaietuille kokemuksille. Islantilainen Þórunn Björnsdóttir puolestaan äänitti teoksiinsa keittiösä käyttäjä keskusteluja, joissa kertomusten aiheina olivat islantilaisten perheiden arki kaikessa kirjossaan.

Vilpittömästi minun | Sincerely Mine | Hjartfólgið mér -näyttely
oli esillä Rovaniemen Muotoiluhuoneella 28.5.–20.6.2012.

Mari Mäkiranta